

Minerální a doplňková krmiva pro spárkatou zvěř „Premin“

Ing. Ondřej FALTUS, VVS Verměřovice s.r.o.

Výživa je klíčovým faktorem, který ovlivňuje úroveň a kvalitu chovu srnčí zvěře. Jedině kvalitním systémem přikrmování můžeme využít veliký genetický potenciál zvěře pro produkci zdravých a silných jedinců. Výživa má pozitivní význam nejenom u mladé a dospělé zvěře, ale je důležitá již v období prenatalního vývoje, tedy v době, kdy se v těle matky vyvíjí její plod.

Mezi základní přirozená krmiva jelenovitých přežvýkavců patří krmiva objemná, která tvoří hlavní a nezastupitelnou složku potravy. Srnčí zvěř se živí převážně spásáním píce, různých druhů bylin, okusem pupenů či listů stromového a keřového patra, včetně konzumace různých plodů. Mezi další přirozená krmiva srnčí zvěře patří zemědělské plodiny, zejména obiloviny (oves, pšenice, ječmen, kukuřice apod). Srnčí tato krmiva velmi ráda vyhledává a celé jarní a letní období z nich významně profituje.

Důležitou podmínkou k dosažení kvalitní populace srnčí zvěře je včasnost podzimního přikrmování. Právě podzimní období má rozhodující vliv pro dosažení dobré kondice, získání tukových a útrobních zásob, s nimiž zvěř vstupuje do zimního období. V této době je nutno zvěři předkládat to nejlepší krmivo jaké máme. Začít včas přikrmovat na podzim je velice důležité. Ke krmelcům společně s matkami přicházejí i jejich tohoroční srnčata, u kterých se v důsledku příjmu kvalitní výživy dynamicky rozvíjí tělesný rámec a také pučnice, které jsou jasným indikátorem kvality je-

dince. Při nedostatečné výživě v podzimním období se ze srnčat stanou tělesně průměrní jedinci, se kterými nelze v dalším chovu počítat. Dobrá podzimní výživa se bezpochyby promítne následně i do plodu matky, který se správně vyvíjí a srnčata se rodí s vysokými porodními hmotnostmi. Včasné podzimní přikrmování je důležité i pro srnce, kteří v období reprodukce vyčerpali svoji energii a ztratili čtvrtinu, mnohdy i třetinu své tělesné hmotnosti. Právě podzimní čas je obdobím, kdy srnec může tyto tělesné ztráty vyrovnat, dostat se do dobré kondice a doplnit tukové zásoby v podobě podkožní běli a útrobního tuku. Za těchto předpokladů může vstoupit do zimy připraven a v době tvorby paroží rozvinout naplno svůj parožní potenciál.

Průmyslově vyráběná krmiva vhodná pro spárkatou zvěř jsou buď krmiva kompletní, doplňková nebo minerální. „Kompletní krmivo“ je krmná směs, která vzhledem ke svému složení pokrývá celou denní krmnou dávku. „Doplňkové krmivo“ je krmná směs, která má vysoký obsah určitých látek, ale vzhledem ke svému složení pokrývá denní krmnou dávku pouze tehdy, je-li použita v kombinaci s jinými krmivy. „Minerálním krmivem“ se rozumí doplňkové krmivo, obsahující alespoň 40% hrubého popela. Všechny druhy krmiv mohou být v sypké nebo granulované podobě.

Vzhledem k vysokým pořizovacím nákladům se pro výživu srnčí zvěře kompletní krmiva prakticky nepoužívají. Potencionální poptávka a značný význam těchto krmiv v ob-

Obr. 1. Krmec se zásobníkovým samokrmítkem a ohrádkou.

lasti výživy zvěře se však může v budoucnu výrazně změnit. Jejich hlavní výhodou je jednoduché a bezproblémové zajištění výživy srnčí zvěře. Kompletní krmiva mají významný obsah řezaného sena o délce částí 1 – 2 cm, které po rozmočení v bacherovém obsahu poskytují vlákninu důležitou pro správnou funkci přežvykování. V závislosti na jejich složení obsahují kompletní krmiva také obilniny, olejiny, výrobky rostlinného původu, různé bílkovinné extrakty, minerální látky, vitaminy, stopové prvky a další krmná aditiva. V případě používání kompletních krmiv je nutné srnčí zvěři zajistit jejich adlibitní přísun, tedy je nutné, aby je měla zvěř k dispozici kdykoliv a v jakémkoliv množství. Tím se předejde možným zažívacím potížím a zajistí se správná činnost trávicího ústrojí s maximálním využitím všech živin a nutričních látek.

Jednou z hlavních výhod při používání kompletních krmiv je skutečnost, že zcela odpadá nutnost předkládat objemnou píci (seno, letninu apod.), kterou srnčí zvěř v závislosti na charakteru počasí a její kvalitě přijímá různě. Firma VVS Verměřovice pro příští rok připravuje první dva druhy kompletních krmiv pro terénní praxi.

Na rozdíl od kompletního krmiva je u ostatních, níže jmenovaných druhů nutné předkládat srnčí zvěři objemné krmivo v podobě kvalitního sena či letniny, aby se zajistila správná činnost bacherové mikroflory a přežvykování. Doplnková krmiva je tedy zapotřebí chápat jako doplněk stravy srnčí zvěře a nikoliv jako jediné krmivo. Stejně tak jako u kompletního krmiva obsahuje i doplnkové krmivo obilniny, olejiny, vedlejší produkty rostlinného půvo-

du, bílkovinné extrakty, minerální látky, vitaminy, stopové prvky a další krmná aditiva, v závislosti na druhu krmiva.

Společnost VVS Verměřovice nabízí pro srnčí zvěř čtyři druhy doplňkových krmiv v granulované podobě. „Premin - směs MYS-LIVECKÁ“ je krmivem, které zajistí základní výživu srnčí zvěře po celé období přikrmování. Dalším produktem je „Premin - směs BÍLKOVINNÁ“, která oproti předchozímu druhu má vyšší obsah bílkovin. Toto granulované krmivo může být taktéž použito po celou dobu přikrmování, ale její význam je především v zimních měsících, zejména v období růstu paroží a vývoje plodů u srn. „Premin směs AMINO PLUS“ má využití v produkčním období srnčí zvěře, především v období parožení srnčů a období březosti srn. Jeho hlavní výhodou je skutečnost, že obsahuje vyšší obsah chráněné bílkoviny, která není v bacherovém obsahu degradována a přechází k dalšímu využití do tenkého střeva. Premin směs MYSLIVECKÁ, BÍLKOVINNÁ a AMINO PLUS mají nejúčinnější využití ve formě adlibitního podávání. Všechna výše uvedená doplňková krmiva obsahují obilniny, úsušky pícnin, jablečné výlisky, vedlejší výrobky z obilovin, melasu a minerální látky a vitaminy. Mohou být srnčí zvěři předkládána do krmítek samostatně nebo je možné je kombinovat (míchat) s různými obilninami či dalšími krmivy.

Úplnou novinkou v oblasti doplňkových krmiv pro spárkatou zvěř vyráběných ve VVS Verměřovice je „Premin směs PAROŽENÍ“. Výhodou tohoto krmiva je možnost dávkování pouze v 20% podílu. Zbytek do 100% si mohou chovatelé srnčí zvěře doplnit jinými krmivy z vlastních zásob (např. oves, ječmen, kukuřice apod). Tato směs je koncipována jako prostředek pro doplnění bílkovin, minerálních látek a

vitaminů s možností využití vlastních krmiv, což myslivcům umožňuje významně snížit náklady na přikrmování.

Minerální krmivo je krmivo doplňkové, které obsahuje minimálně 40% hrubého popela, tzn., že po spálení minerálního krmiva v laboratoři z něho zbyde více než 40% anorganických částí. Minerální krmivo je tedy složeno převážně z anorganických surovin, které ve výživě zvěře slouží k doplnění makroprvků vápníku, fosforu, sodíku, hořčíku, také mikroprvků mědi, zinku, manganu, jodu, kobaltu, selenu, vitaminů A, D3, E, C a dalších krmných aditiv. „Premin Spárkatá zvěř MAXI - SRNEC“ je sypké minerální krmivo, obsahující všechny výše uvedené živiny.

Toto minerální krmivo bylo v terénní praxi dlouhodobě testováno a ověřováno. Veškeré informace o jeho praktickém využití ve volných honitbách jsou uvedeny v publikaci „Metodika aplikace doplňkových minerálních krmiv v chovu spárkaté zvěře“, autorů Babička, Hanák, Knápek.

Premin Spárkatá zvěř MAXI – SRNEC doporučujeme dávkovat ve 4% poměru s různými druhy krmiv. V případě použití tohoto minerálního krmiva do minerálních slanisek, doporučujeme smíchat 1/2 krmné či kuchyňské soli s 1/2 sypkého minerálního krmiva. V naší nabídce je možno také nalézt granulované minerální krmivo „Premin MINERÁLNÍ GRANULE – PAROHATÁ ZVĚŘ“. Toto minerální krmivo se dává ve poměru 8% do předkládaných krmiv či směsi krmiv a je určeno tam, kde srnčí zvěři nevyhovuje sypká forma.

V místech, kde se zvěř koncentruje ve velkých skupinách a denní odběr krmiva je citelný, doporučuji z výživářského hlediska zbudovat velkokapacitní samospádová krmítka různých velikostí a objemů. Základní

Obr. 2. Srnčí zvěř u zásobníkového krmítka.

podmínkou při používání samokrmítek, ale i standardních korýtek je skutečnost, že po celou dobu přikrmování v něm krmivo nikdy nesmí chybět! Doba, na kterou máme zásobu krmiva v zásobníku samokrmítka je omezena jeho objemností a počtem jedinců, kteří krmítko navštěvují. Při výrobě samokrmítek je nutno přihlídnout k charakteru počasí a krmítko koncipovat tak, aby odolávalo všem nepříznivým klimatickým podmínkám (déšť, sníh, vítr apod). Je nutné, aby krmivo v krmítku nevlhlo a neplesnivělo. Pokud ztratí krmivo svoji kvalitu, srnčí zvěř ho odmítá brát a samospádový zásobník pak neplní svoji funkci.

Dalším velice důležitým faktorem je zajistit dlouhodobě stejné krmivo a vyvarovat se nárazovému přikrmování, které může zvěř dieteticky velice uškodit. Srnčí zvěř dokáže využívat živiny z krmiva v maximální míře pouze

za předpokladu, že má k dispozici stejné krmivo, na které má adaptovanou mikrofloru bачору. Proto je důležité se již před začátkem krmené sezony rozhodnout, jaká krmiva budeme srnčí zvěři předkládat, vypočítat si předpokládanou spotřebu a tato krmiva si včas nakoupit nebo zajistit. Při změně krmiv v krmeném období je velice důležité zabezpečit pozvolný přechod z jednoho druhu na druhé v dostatečně dlouhém navykacím období. V žádném případě se nesmí vyměnit krmivo nárazově!!! Při změně je nezbytně nutné krmivo míchat s novým, kdy ke stávajícímu přidáváme nejprve menší poměr nového a postupně tento poměr zvyšujeme. Přechodné navykací období z jednoho krmiva na druhé by mělo trvat minimálně tři týdny.

Obsah minerálních látek z přirozených zdrojů závisí na místních podmínkách pro-

středí, ve kterých srnčí zvěř žije. Je všeobecně známo, že v přirozených krmivech je deficit minerálních látek, které jsou klíčové jednak pro správný vývoj paroží, tak i pro dobrý vývoj plodů, správný vývoj kosterního rámce srnčat v období postnatálního vývoje a i pro dobrý zdravotní stav dospělé zvěře. Deficit minerálních látek a dalších aditiv v organismu srnčí zvěře je možné doplňovat podáváním kompletních, doplňkových či minerálních krmiv a minerálních slanisek. Minerální slaniska jsou také vhodným řešením nabídky minerálních krmiv pro srnčí zvěř v období jarním a letním. V závislosti na místních podmínkách prostředí a charakteru počasí je možné přidávání minerálních látek s různými druhy krmiv kombinovat.

Kvalitní krmiva s obsahem minerálních látek mají prokazatelně pozitivní vliv na zdravotní stav zvěře a její produkční schopnost. Neměly by proto chybět v žádné honitbě, kde se myslivci snaží cílevědomě zvýšit chovnou a trofejovou kvalitu srnčí zvěře.

Kontakt:

*Ing. Ondřej Faltus, VVS Verměřovice s.r.o.
775755173, faltus@vvs.cz, www.sparkata.cz*